

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de avocatul Denis Duca, în interesele lui Serghei Bersan,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Serghei Bersan împotriva Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” privind anularea ordinului de sancționare, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 02 iulie 2024 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a admis apelurile declarate de Serghei Bersan și de Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” și s-a casat parțial hotărârea din 04 decembrie 2023 a Judecătoriei Bălți, sediul central,

(Dosarul nr. 2ra-1081/24

Nr. PIGD 2-23148750-01-2ra-17102024)

Examinarea superficială a cauzei. Instanța de apel a interpretat în mod eronat normele de drept material privind efectele revocării ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare.

Au examinat anterior cauza judecătoreii:

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul central (N. Costăș)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (E. Grumeza, N. Chircu, D. Corolevschi)

30 iulie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursului declarat de avocatul Denis Duca, în interesele lui Serghei Bersan,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 18 octombrie 2023, Serghei Bersan a depus o cerere de chemare în judecată împotriva IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” privind anularea ordinului de sancționare, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că începând cu luna ianuarie 2001 a activat în calitate de profesor de chitară la IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu”, iar, abia în anul 2014 între reclamant și directorul școlii Irina Gheorghiştean a fost semnat contractul individual de muncă nr.5 pe o durată nedeterminată.

3. A comunicat că la 21 septembrie 2023 i-a fost adus la cunoștință ordinul nr.51 01-06 din 21 septembrie 2023 cu privire la disciplina muncii potrivit căruia în privința sa a fost aplicată o sancțiune disciplinară sub formă de muștrare aspră, iar, ca temei de aplicare a sancțiunii disciplinare la IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” a indicat încălcări repetate a disciplinei muncii și nesubordonat administrației instituției.

4. A relevat reclamantul că nu are încălcări a disciplinei muncii, fapt ce se confirmă prin lipsa sancțiunilor, însă, în lipsa abaterilor disciplinare din partea sa, IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu”, neavând nici un temei real și concret a indicat în ordin niște afirmații generale, nefiind clar pentru care abatere a disciplinei de muncă a fost sancționat.

5. A mai susținut că secțiunea disciplinară nu poate fi aplicată doar la discreția șefului, fiind necesară comiterea încălcării disciplinei de muncă și doar în condițiile respectării unor reguli procedurale, astfel, în ordinul dat nu a fost indicat nici termenul și nici organul în care sancțiunea poate fi contestată.

6. În acest context, a menționat că angajatorul avea față de dânsul o atitudine preconcepută, deoarece persecutarea în privința sa, a început după situația când de către administrație i-a fost cerută o sumă de 2 000,00 de lei, precum că pentru fondul școlii, însă, dânsul a refuzat să dea acești bani, mai mult ca atât în data de 06 septembrie 2023 a depus o plângere la Primăria mun. Bălți.

7. A mai menționat că emiterea de către administrație a ordinului nr.51 01-06 din 21 septembrie 2023, prin care a fost sancționat din prima dată la

mustrare aspră, în lipsa abaterii disciplinare și în lipsa aplicării anterior față de dânsul a sancțiunilor disciplinare, confirmă persecuția administrației față de dânsul și ilegalitatea actului emis.

8. A comunicat reclamantul că a încercat să soluționeze litigiul apărut în afara instanței de judecată, astfel, la data de 27 septembrie 2023 a înaintat cerere prealabilă la Primăria mun. Bălți, care prin scrisoarea din 10 octombrie 2023 i-a dat un răspuns formal. Ulterior, la data de 28 septembrie 2023 a înaintat o cerere prealabilă către IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” mun. Bălți, care a rămas fără răspuns și examinare.

9. În continuare arată că consecințele ordinului nr.51 01-06 din 21 septembrie 2023 a dus efecte negative reputației sale profesionale și imaginii personale. Pârâțul îi creează condiții nefavorabile de muncă contrar cerințelor art.43 a Constituției a RM. Ca urmare a emiterii actelor ilegale prin care a fost sancționat, a fost lezată reputația sa profesională în fața colegilor de serviciu, elevilor, părinților, familiei. Administrația școlii ulterior emiterii ordinului de sancționare, l-a citit public la ședința consiliului pedagogic, ceea ce anterior niciodată nu a avut loc. Astfel, a considerat că în urma acțiunilor pârâțului i-a fost cauzat un prejudiciu moral în mărime de 5 000,00 de lei.

10. În final reclamantul Serghei Bersan a solicitat anularea ordinului nr. 51 01-06 din 21 septembrie 2023 emis de IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu”, încasarea prejudiciului moral în mărime de 5000,00 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE.

11. Prin hotărârea din 04 decembrie 2023 a Judecătorei Bălți, sediul central, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Serghei Bersan împotriva IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” privind anularea ordinului de sancționare, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată. S-a încasat din contul IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” în beneficiul lui Serghei Bersan cheltuielile de asistență juridică în mărime de 2 500,00 de lei. S-a încasat de la Serghei Bersan în beneficiul IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” cheltuielile de asistență juridică în mărime de 2 500,00 de lei (f.d.32; 36/40).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

12. La 06 decembrie 2023, avocata Tatiana Guțu, în interesele IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 04 decembrie 2023 a Judecătorei Bălți, sediul central, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă integral (f.d.34), iar, la 25 martie 2024 a depus motivarea apelului (f.d.56/57).

13. La 13 decembrie 2023, Serghei Bersan a declarat apel împotriva hotărârii din 04 decembrie 2023 a Judecătorei Bălți, sediul central, prin care

a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral (f.d.35), iar, la 22 martie 2024 a depus motivarea apelului (f.d.51/55).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

14. Prin decizia din 02 iulie 2024 a Curții de Apel Bălți, s-au admis apelurile declarate de Serghei Bersan și IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu”. S-a casat parțial hotărârea din 04 decembrie 2023 a Judecătorei Bălți, sediul central, în latura compensării cheltuielilor de judecată părților și în această parte s-a emis o hotărâre nouă prin care: S-a respins cererea înaintată de Serghei Bersan către IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” de încasare a cheltuielilor de judecată. S-a respins cererea înaintată de IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” către Serghei Bersan de încasare a cheltuielilor de judecată de la Serghei Bersan. În rest, hotărârea instanței de fond s-a menținut fără modificări (f.d.73; 74/80).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

15. La 07 octombrie 2024, avocatul Denis Duca, în interesele lui Serghei Bersan, a declarat recurs împotriva deciziei din 02 iulie 2024 a Curții de Apel Bălți, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii (f.d.88-90).

16. În motivarea recursului a indicat motivele de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel, suplimentar invocându-se că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, le consideră neîntemeiate, nemotivate, contradictorii, emise contrar prevederilor legii și urmează a fi casate deoarece instanțele de judecată ierarhic inferioare au interpretat legea într-un mod eronat, contrar nu doar jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție, dar și contrar regulilor de interpretare a legii.

16.1. La caz, a susținut că instanțele de judecată inferioare au interpretat eronat legea și anume, prevederile art. 211 alin. (2) din Codul muncii, potrivit căruia: Angajatorul care a aplicat sancțiunea disciplinară este în drept să o revoce în decursul unui an din proprie inițiativă, la rugămintea salariatului, la demersul reprezentanților salariaților sau al șefului nemijlocit al salariatului. Însă, instanțele de judecată ierarhic inferioare au egalat revocarea sancțiunii disciplinare în temeiul art. 211 alin. (2) din Codul muncii, cu anularea ordinului de sancționare ca rezultat al contestării acestuia de către salariat în instanța de judecată în temeiul art. 210 alin. (3) din Codul muncii, pe motiv de ilegalitate

16.2. Or, efectele revocării și efectele nulității a unui ordin de sancționare sunt total diferite. Revocarea presupune efecte pentru viitor, adică din

momentul revocării ordinul de sancționare nu mai produce efecte. Însă, instanțele de judecată ierarhic inferioare le-au interpretat eronat.

16.3. A mai susținut că instanțele de judecată inferioare au interpretat legea total eronat, faptul că revocarea ordinului de sancționare de către pîrît a lăsat cererea de chemare în judecată fără obiect. În ipoteza admiterii cerinței de anulare a ordinului de sancționare (revocat), instanța ar fi fost în imposibilitatea luării unei hotărâri care să poată fi pusă în executare în mod efectiv. Or, reclamantul/apelant Serghei Bersan prin susținerea în continuitate a cerinței în sensul formulat a condiționat instanța de fond la sancționarea reclamantului prin soluția de respingere caracterul nefondat al cerinței de anulare a ordinului, este o interpretare mai mult decât eronată a legii.

16.4. În continuare, cu referire la prevederile art. 4 alin. (3)- (4) din Codul civil, a menționat că un act juridic revocat poate fi declarat nul, astfel, la caz, instanțele de judecată ierarhic inferioare urmau să verifice legalitatea actului chiar dacă pe parcursul procesului acesta a fost revocat. Însă prin interpretarea dată, instanțele au evitat să se expună asupra legalității actului contestat, prin ce instanțele nu au examinat cauza și nu s-au expus asupra cernitelor invocate în cererea de chemare în judecată.

16.5. A mai susținut că, dînd o interpretare contrară legii și a regulilor de interpretare a normei de drept, instanța au eșuat s-ă stabilească circumstanțele de fapt și de drept care au importanță pentru soluționarea cauzei, nu au determinat legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilității acțiunii, iar toate în ansamblu, contrar prevederilor art. 239 și art. 240 din Codul de procedură civilă, au dus la emiterea unei decizii arbitrare, deoarece nu s-a bazat pe lege, sau mai exact pe o interpretare eronată a legii. Or, instanța nu a soluționat fondul cauzei, încurcând noțiunile de revocare cu cele de nulitate, a judecat cauza într-un mod arbitrar, ne bazat pe lege.

16.6. În acest context a susținut că instanța contrar prevederilor art. 130 din Codul de procedură civilă, a apreciat vădit nerezonabil probele. Or, în procesul civil, probe sunt elementele de fapt dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

16.7. A mai susținut că datorită probelor prezentate și anume a Ordinelor nr. 70 și 71, este cert că Ordinul de revocare a fost emis cel devreme la data de 07 noiembrie 2023, adică după înaintarea acțiunii în instanța de judecată, mai exact după încheierea contractului de asistență juridică cu avocatul, care probabil și a încercat pe această cale să construiască o strategie de apărare. Or, ordinele respective nu au fost aduse la cunoștință salariatului, dar au fost pentru prima dată prezentate în fața instanței odată cu referința.

16.8. În acest sens, a notat că instanțele de judecată ierarhic inferioare au apreciat probele eronat și au interpretat eronat legea, și anume, faptul că

odată ce a fost revocat acest ordin, reclamantul ar fi trebuit să renunțe la acțiune, însă revocarea ordinului și anularea lui nu sunt acțiuni similare.

16.9. Mai mult, a susținut că pentru a lipsi reclamantul de compensarea cheltuielilor de judecată instanța de apel a interpretat contrar prevederile art. 97 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Or, angajatorul, adică pârâtul nu a satisfăcut benevol pretențiile reclamantului după intentarea acțiunii prin revocarea ordinului, acest fapt rezultă și din partea motivată a ordinului nr. 70/01-06 din 07 octombrie 2023 modificat prin ordinul nr. 71/01-06 din 10 noiembrie 2023, în conformitate cu art. 211 alin. (2) din Codul muncii, la demersul directorului adjunct Dobrenco Elena din 06 noiembrie 2023 înregistrat sub nr. 44, dar nu la cererea salariatului, sau în vederea satisfacerii benevole a pretențiilor din acțiune, respectiv se atestă că instanța de apel s-a bazat la emiterea deciziei în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

17. La 21 octombrie 2024, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei electronice, a expediat în adresa avocatului Tatiana Guțu, reprezentantul IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu”, copia recursului declarat de avocatul Denis Duca, în interesele lui Serghei Bersan, împotriva deciziei din 02 iulie 2024 a Curții de Apel Bălți, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de expediere anexată la materialele dosarului (f.d.96).

18. La 20 noiembrie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.98), avocata Tatiana Guțu, acționând în interesele IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu”, a depus referință la cererea de recurs declarată de avocatul Denis Duca, în interesele lui Serghei Bersan, împotriva deciziei 02 iulie 2024 a Curții de Apel Bălți, prin care a solicitat respingerea recursului ca fiind inadmisibil (f.d.99/100).

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

19. Art. 434 alin.(1)–(2) din Codul de procedură civilă, prevede următoarele:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

20. Așadar, cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Bălți a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 02 iulie 2024 (f.d.73).

21. Potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc la 07 august 2024, Curtea de Apel Bălți a expediat părților, prin intermediul poștei

electronice copia deciziei integrale din 02 iulie 2024, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d.73).

22. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat de avocatul Denis Duca, în interesele lui Serghei Bersan, la 07 octombrie 2024, se consideră depus în termenul stabilit de art.434 din Codul de procedură civilă (a se vedea pct.19).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

23. Art. 434 alin.(1)-(2) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. (2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

24. Art. 431 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

25. Art. 440 alin.(3) din Codul de procedură civilă, stabilește că:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

26. Art. 442 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432. Instanța invocă, din oficiu, neatragerea în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.

(2) În recurs nu pot fi administrate noi probe, cu excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată și despăgubirile menționate la art.372 alin.(3). Aprecierea probelor dată de prima instanță și de instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeinic art.432 alin.(1) lit.e) sau în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului, prevederile art.372 se aplică în mod corespunzător.

(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

27. Art. 444 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

28. Art. 445 din Codul de procedură civilă, stabilește că:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

29. Art. 432 alin.(1)-(2) din Codul de procedură civilă, reglementează că:

(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

30. Art. 373 alin.(1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

31. Art. 240 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, stabilește că:

„(1) La deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii. (3) Instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.”

32. Art. 118 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

(3) Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.”

33. Art.210 alin.(1)- (3) din Codul Muncii, reglementează că:

„(1) Sancțiunea disciplinară se aplică prin ordin (dispoziție, decizie, hotărîre), în care se indică în mod obligatoriu: a) temeiurile de fapt și de drept ale aplicării sancțiunii; b) termenul în care sancțiunea poate fi contestată; c) organul în care sancțiunea poate fi contestată.

(2) Ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) de sancționare, cu excepția sancțiunii disciplinare sub formă de concediere conform art.206 alin.(1) lit.d) care se aplică cu respectarea art.81 alin.(3), se comunică salariatului, sub semnătură sau prin altă modalitate care permite confirmarea recepționării/înștiințării, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la data emiterii, iar în cazul în care acesta activează într-o subdiviziune interioară a unității (filială, reprezentanță, serviciu desconcentrat etc.) aflate în altă localitate – în termen de cel mult 15 zile lucrătoare și produce efecte de la data comunicării. Refuzul salariatului de a confirma prin semnătură comunicarea ordinului se fixează într-un proces-verbal semnat de un reprezentant al angajatorului și un reprezentant al salariaților.

(3) Ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) de sancționare poate fi contestat de salariat în instanța de judecată în condițiile art.355.”

34. Art.211 alin.(1)-(3) din Codul Muncii, prevede că:

„(1) Termenul de validitate a sancțiunii disciplinare nu poate depăși un an din ziua aplicării. Dacă pe parcursul acestui termen salariatul nu va fi supus unei noi sancțiuni disciplinare, se consideră că sancțiunea disciplinară nu i-a fost aplicată.

(2) Angajatorul care a aplicat sancțiunea disciplinară este în drept să o revoce în decursul unui an din proprie inițiativă, la rugămintea salariatului, la demersul reprezentanților salariaților sau al șefului nemijlocit al salariatului.

(3) În interiorul termenului de validitate a sancțiunii disciplinare, salariatului sancționat nu i se pot aplica stimulări prevăzute la art.203.”

35. Art. 20 alin (1) din Constituția Republicii Moldova, stabilește că:

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

36. Inițial, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că reținând prevederile art. 444 din Codul de procedură civilă, enunțat la punctul 27, a decis examinarea cererilor de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs precum și în referință au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acestuia.

37. În continuare, studiind materialele dosarului, prin prisma normelor de drept aplicabile speței, îndeosebi a prevederilor enunțate la punctele 26, 28, 29 din prezenta decizie, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, din motivele ce succed.

38. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră imperioase dezideratele Curții Europene a Drepturilor Omului reținute în cauza Zubac v. Croația (hotărârea din 05 aprilie 2018) potrivit cărora, din moment ce preeminența dreptului constituie un principiu fundamental al democrației și al Convenției, nu putea exista nicio așteptare, în baza

Convenției sau de altă natură, potrivit căreia Curtea Supremă trebuia să ignore sau să nu aibă în vedere nereguli procedurale evidente.

39. Recapitulând esența litigiului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că reclamantul Serghei Bersan înaintând acțiune împotriva IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu”, a solicitat anularea ordinului nr. 51 01-06 din 21 septembrie 042023 emis de IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu”, încasarea prejudiciului moral în mărime de 5000,00 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

40. Fiind investită cu judecarea cauzei, Judecătoria Bălți, sediul central, prin hotărârea din hotărârea din 04 decembrie 2023, a ajuns la concluzia de a respinge cererea de chemare în judecată depusă de Serghei Bersan împotriva IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” privind anularea ordinului de sancționare, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată. A încasat din contul IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” în beneficiul lui Serghei Bersan cheltuielile de asistență juridică în mărime de 2500,00 de lei. A încasat de la Serghei Bersan în beneficiul IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” cheltuielile de asistență juridică în mărime de 2500,00 de lei (f.d.32; 36/40).

41. Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de apel Bălți, prin decizia din 02 iulie 2024 a admis apelurile declarate de Serghei Bersan și IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu”. A casat parțial hotărârea din 04 decembrie 2023 a Judecătoriei Bălți, sediul central, în latura compensării cheltuielilor de judecată părților și în această parte a emis o hotărâre nouă prin care: A respins cererea înaintată de Serghei Bersan către IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” de încasare a cheltuielilor de judecată. A respins cererea înaintată de IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” către Serghei Bersan de încasare a cheltuielilor de judecată de la Serghei Bersan. În rest, hotărârea instanței de fond a fost menținută fără modificări (f.d.73; 74/80).

42. Pentru a decide astfel, instanța de apel, analizând prevederile legale ce guvernează raportul litigios, în coraport cu suportul probatoriu anexat la materialele cauzei, prin prisma argumentelor invocate în cererile de apel a conchis că din circumstanțele cauzei rezultă că Ordinul nr. 51 din 21 septembrie 2023 „Cu privire la disciplina muncii” a fost revocat de administrația Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” mun. Bălți prin ordinul nr.70/01-06 din 07 octombrie 2023 cu privire la revocarea, modificat prin ordinul nr. 71/01-06 din 10 noiembrie 2023, la etapa de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, conform art.211 din Codul muncii.

43. În virtutea acestui fapt instanța de apel a conchis ca fiind corectă soluția instanței de fond de respingere a cererii ca rămasă fără obiect, atunci când cerința privind anularea ordinului de sancționare a fost deja executată de pârât de bună voie, înainte de finalizarea procesului, urmare a unei împrejurări intervenite ulterior introducerii cererii de chemare în judecată,

fapt justificat sub imperiul prevederilor art. 166 din Codul de procedură civilă. Or, potrivit normei nominalizate cererea de chemare în judecată trebuie să cuprindă obiectul cererii, obiect care trebuie să îndeplinească următoarele condiții: să fie licit (deci să nu vină în conflict cu legea), să fie posibil (reclamantul să nu solicite ceva ce nu s-ar putea realiza) și determinat sau determinabil (în fața instanței se rezolvă o neînțelegere concretă, iar nu o problemă de principiu).

44. În această situație, instanța de apel a considerat necesar de a menționa faptul că hotărârea instanței se fundamentează pe un raționament care pornește de la evaluarea situației faptice a părților strict cu privire la obiectul procesului, urmată de identificarea, interpretarea și aplicarea normelor juridice edictate pentru instituția juridică în legătură cu care s-au formulat pretențiile deduse judecății. Or, pe parcursul procesului pârâțul a revocat ordinul de sancționare, respectiv cererea de chemare în judecată sub acest aspect a rămas fără obiect. În ipoteza admiterii cerinței de anulare a ordinului de sancționare (revocat), instanța ar fi fost în imposibilitatea luării unei hotărâri care să poată fi pusă în executare în mod efectiv.

45. Sub alt aspect, instanța de apel a menționat că în limitele legii procesuale și ale bunei-credințe, reclamantul poate pune capăt prin propria sa voință procedurii judiciare pe care a declanșat-o, atât printr-o manifestare proprie de voință, cât și prin încheierea unei înțelegeri cu cealaltă parte. Iar, renunțarea la judecată sau tranzacția părților sunt manifestări semnificative ale principiului disponibilității care produc iarăși o încetare a judecății fără a fi nevoie de admiterea sau respingerea cererii.

46. La acest capitol instanța de apel a reținut că însăși reclamantul-apelant Serghei Bersan prin susținerea în continuare a cerinței în sensul formulat a condiționat instanța de fond la sancționarea reclamantului prin soluția de respingere ca nefondată a cerinței de anulare a ordinului.

47. În continuare, instanța de apel analizând prevederile art.90 alin.(2) lit.c), art. 327 alin.(1) și art. 329 din Codul muncii, a constatat ca fiind justă concluzia instanței de fond precum că, prejudicial moral nu a fost dovedit, cât și legătura de cauzalitate dintre faptele pârâțului și presupusul prejudiciul suferit de reclamant, or, la caz apelantului-intimat Serghei Bersan nu a putut să precizeze în mod concret care sunt ingerințele și faptele de discriminare ale pârâțului, precum și n-a confirmat faptul îngrădirii de către administrația IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” a dreptul său de a munci. Or, instanța judecătorească este abilitată a califica anumite acțiuni/inacțiuni ca reprezentând discriminare, această calificare neputând fi lăsată la aprecierea părților.

48. În continuare, cu referire la repartizarea cheltuielilor de judecată, instanța de apel reține că instanța de fond în mod eronat a ajuns la concluzia de a încasa din contul pârâțului IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” în

beneficiul reclamantului Bîrsan Serghei cheltuielile suportate pentru asistența juridică în legătură cu intentarea procesului.

49. Or, din interpretarea corectă a prevederilor art.90, art. 94 alin.(1) din Codul de procedură civilă, precum și prevederile art. 353 din Codul muncii (în vigoare la data înaintării acțiunii în judecată), se concluzionează că, reclamantul Serghei Bersan, deși a pierdut procesul, este scutit de la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv și de la plata cheltuielilor de asistență juridică, or, reieșind din prevederile art. 90 din Codul de procedură civilă, din cheltuielile de judecată a cauzei face parte și cheltuielile de asistență juridică în favoarea angajatorului.

50. La fel, instanța de apel a conchis că pretenția pârâtului-apelant IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” privind încasarea cheltuielilor de judecată de la Bîrsan Serghei urmează a fi respinsă.

51. În această ordine de idei, instanța de apel a reținut că, în cazul în care a fost respinse pretențiile reclamantului Serghei Bîrsan privind anularea ordinului de sancționare și încasarea prejudiciului moral, nu există nici temeii de încasare a cheltuielilor de judecată în favoarea acestuia, or, conform art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Serghei Bîrsan este partea care a pierdut procesul și în condițiile date nu poate pretinde la compensarea cheltuielilor de judecată din contul pârâtului care procedural a avut câștig de cauză.

52. Reieșind din cele expuse mai sus, instanța de apel a ajuns la concluzia de a admite cererile de apel declarate de Serghei Bersan și de IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu”, de a casa parțial hotărârea din 04 decembrie 2023 a Judecătoria Bălți, sediul central, în partea compensării cheltuielilor de judecată părților, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a cererilor părților la încasarea cheltuielilor de judecată.

53. Analizând materialele dosarului, în raport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că instanța de apel în mod pripit și-a întemeiat concluziile de respingere a acțiunii pe faptul că Ordinul nr. 51 din 21 septembrie 2023 „Cu privire la disciplina muncii” a fost revocat de administrația Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” mun. Bălți prin ordinul nr.70/01-06 din 07 octombrie 2023, modificat prin ordinul nr. 71/01-06 din 10 noiembrie 2023, la etapa de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, respectiv cererea de chemare în judecată sub acest aspect a rămas fără obiect. În ipoteza admiterii cerinței de anulare a ordinului de sancționare (revocat), instanța ar fi fost în imposibilitatea luării unei hotărâri care să poată fi pusă în executare în mod efectiv.

54. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că o astfel de concluzie este insuficientă pentru satisfacerea standardului de motivare concludentă, în condițiile în care instanța de apel nu a raportat pretențiile

reclamantului la temeiurile legale de nulitate a actului contestat, prin prisma normelor relevante ale legislației civile.

55. Mai mult decât atât, instanța de apel nu a supus aprecierii argumentele lui Serghei Bersan privind faptul că potrivit art. 211 alin. (2) din Codul muncii: Angajatorul care a aplicat sancțiunea disciplinară este în drept să o revoce în decursul unui an din proprie inițiativă, la rugămintea salariatului, la demersul reprezentanților salariaților sau al șefului nemijlocit al salariatului. Însă, instanța de fond a egalat posibilitatea angajatorului de ași revoca sancțiunea disciplinară conform art. 211 alin. (2) din Codul muncii, cu anularea ordinului de sancționare ca rezultat al contestării acestuia de către salariat în instanța de judecată în temeiul art. 210 alin. (3) din Codul muncii, ca fiind ilegale.

56. În acest mod, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că pripită soluția instanței de apel precum instanța de fond corect a conchis că acțiunea înaintată de Serghei Bersan a rămasă fără obiect, deoarece anularea ordinului de sancționare a fost deja executată de pârât de bună voie, înainte de finalizarea procesului. Or, prin ordinul nr.70/01-06 din 07 octombrie 2023 cu privire la revocarea, modificat prin ordinul nr. 71/01-06 din 10 noiembrie 2023, administrația IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” a dispus revocarea ordinului nr. 51 din 21 septembrie 2023 „Cu privire la disciplina muncii”, dar nu s-a dispus anularea acestuia ca rezultat al contestării de către salariat în instanța de judecată în temeiul art. 210 alin. (3) din Codul muncii și constatarea nulității acestuia.

57. În acest sens, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că potrivit art.211 din Codul muncii, angajatorul este în drept să-și revoce propriul ordin de aplicare a sancțiunii disciplinare, însă, instanțele de nivel inferior au omis să verifice, dacă angajatorul și-a anulat propriul ordin pe motiv că ar fi recunoscut netemeinicia aplicării sancțiunii (adică, pe temei de ilegalitate), sau pe motiv că nu a considerat necesar menținerea pe viitor a sancțiunii aplicate față de reclamant. Or, nulitatea și revocarea au temeiuri și efecte diferite pentru angajat

58. În continuare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că nulitatea presupune inexistența actului din momentul emiterii, iar revocarea pe motiv că angajatorul nu mai consideră necesară menținerea sancțiunii care are efecte doar pe viitor.

59. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că nulitatea, presupune că persona a fost sancționată disciplinar în mod neîntemeiat, cu toate consecințele de rigoare (inclusiv recuperarea prejudiciilor morale), iar revocarea ordinului de sancționare, prezumă că sancțiunea a fost aplicată în mod întemeiat, dar angajatorul folosindu-se de dreptul discreționar nu mai consideră necesară menținerea sancțiunii, însă pe acest motiv nu îl reabilitează pe angajat.

60. Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a concluzionat că instanțele de judecată ierarhic inferioare în mod eronat s-au limitat la concluzia că revocarea ordinului de sancționare disciplinară este suficientă pentru angajat în sensul stabilirii faptului că drepturile nu-i sunt încălcate. Or, este imperios necesar de stabilit dacă angajatorul a revocat ordinul anume pe motive de ilegalitate sau nu, pentru ce anume din aspectele date va fi posibil de identificat prezența sau lipsa dreptului lezat la momentul examinării cauzei, precum și recuperarea sau nu a prejudiciului moral. Mai mult, instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au verificat dacă ordinul de sancționare disciplinară a avut sau nu efecte pentru angajat, de exemplu dacă au fost sau nu achitate careva premii, sau sporuri la salariu din momentul emiterii până la momentul revocării.

61. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că întru judecarea justă și corectă a litigiului, urmare a identificării în substanță a obiectului litigiului, instanța de apel era obligată să se expună și să dea apreciere tuturor motivelor invocate în apel, fapt ce direct rezultă din prevederile art. 373 alin. (1), (5) din Codul de procedură civilă, fără a se limita la examinarea superficială a cauzei, în lipsa clarificării tuturor împrejurărilor relevante speței.

62. Completul de judecată subliniază că neexaminarea în fond de către instanța de apel a pretenției reclamantului privind declararea nulității ordinul nr. 51 din 21 septembrie 2023 „Cu privire la disciplina muncii”, din motivul invocării unor chestiuni formale, ar putea constitui o împrejurare de natură să-i îngreuească recurentului, în mod nejustificat, dreptul de acces liber la justiție, garantat inter alia de art. 6 § 1 din Convenție.

63. În context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reamintește că articolul 6 § 1 din Convenție implică, din partea „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (a se vedea cauza *Perez v. Franța* [MC], nr. 47287/99 din 12 februarie 2004, § 80; cauza *Loupas v. Grecia*, nr. 21268/16 din 20 iunie 2019, § 37; cauza *Capacchione v. Republica Moldova* din 30 noiembrie 2021, § 19).

64. De asemenea, potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene pentru Drepturile Omului, acest articol obligă instanțele să își motiveze deciziile sale. Întinderea obligației de motivare poate varia în funcție de natura deciziei și trebuie analizată în lumina circumstanțelor fiecărei cauze. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către un reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procedura judiciară poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în cauză (a se vedea cauza *Paixão Moreira Sá Fernandes v. Portugalia*, nr. 78108/14 din 25 februarie 2020, § 71 și cauzele citate în aceasta; precum și cauza *Caraman v. Republica Moldova* din 16 februarie 2021, § 23).

65. În atare circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia din 02 iulie 2024 a Curții de Apel Bălți, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Nord (anterior Curtea de Apel Bălți), în alt complet de judecată, deoarece omisiunile judiciare constatate nu pot fi corectate de instanța de recurs.

66. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, în cele din urmă, să emită o hotărâre întemeiată.

67. Ținând cont de cele expuse supra și în temeiul art. 440 alin. (3), art. 444, art.445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Admite cererea de recurs declarată de avocatul Denis Duca, în interesele lui Serghei Bersan.

Casează integral decizia din 02 iulie 2024 a Curții de Apel Bălți, emisă în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Serghei Bersan împotriva Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” privind anularea ordinului de sancționare, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei spre rejudecare Curtea de Apel Nord (anterior Curtea de Apel Bălți), în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat